

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ З КОЛЕКТИВНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

- 1. Назва роботи.** Літературознавчий аналіз тексту: концепції, коди, методи інтерпретації
- 2. Номер державної реєстрації роботи.** 0120U100003
- 3. Термін виконання.** з 1 січня 2020 р. по 31 грудня 2024 р.
- 4. Керівник роботи.** Горболіс Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури
- 5. Результативність виконання науково-дослідної роботи:** кількість одержаних державних та інших премій____, захищених докторських і кандидатських дисертацій____, дипломних проектів і робіт - 5, виданих монографій____, підручників____, навчальних посібників____, публікації, що входять до наукометричних баз даних 4 (Index Copernicus), опублікованих статей – 7, зроблених наукових доповідей – 5, отриманих патентів____, проданих ліцензій____ тощо.
- 6. Короткий зміст роботи:** Тема науково-дослідної роботи передбачає формування алгоритму літературознавчого аналізу тексту з застосуванням новітніх текстуальних підходів. До аналізу залучено художні тексти, що є малодослідженими або потребують перепрочитання із застосуванням актуальних в українському та зарубіжному літературознавстві методів і методологій
- 7.**

Предмет дослідження – художні тексти українських письменників ХІХ – початку ХХІ ст.

Об’єкт дослідження – теоретико-методологічне обґрунтування принципів, концепцій, кодів і методів літературознавчої інтерпретації текстів.

Мета науково-дослідної роботи – сформулювати алгоритм літературознавчого аналізу тексту з застосуванням новітніх текстуальних підходів.
- 8. Основні наукові результати за звітний період:** *(описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування – 40 рядків тексту).*

Новизна. Наукова тема спрямована на узагальнення теоретичних основ інтерпретації текстів, вироблення актуальних герменевтичних підходів до потлумачення та стратегії читання текстів, з’ясування особливостей взаємодії різних параметрів інтерпретації літературного тексту як цілісного утворення зі складною внутрішньою організацією. Системний аналіз українських і зарубіжних методологій,

методик, напрямків і стратегій, ефективних для аналізу та інтерпретації літературних текстів українських письменників, сприяв виявленню інтегративних можливостей тексту як постачальника інформації для дослідника й реципієнта, які творять свій текст, долаючи загальноприйняті правила аналізу тексту. **Значимість.** Міждисциплінарний підхід сприяв активізації й продуктивності літературознавчої інтерпретації тексту (виявлення підтекстів, зв'язок із біографією, психосвітом письменника тощо), його транслювання в метадискурс гуманітарних наук. Виявлено й проаналізовано закономірності трансформаційних процесів у межах обраних для аналізу текстів на різних рівнях (стильовому, жанровому, дискурсивному, наративному, хронотопічному тощо). Доведено, що інтерпретація літературного тексту вимагає засвоєння конкретного літературного досвіду, врахування особливостей літературної епохи, традиції, міждисциплінарного підходу. Дослідження означає нові аспекти освоєння й інтерпретації тексту як ключової літературознавчої категорії, акцентує на доцільності застосування інтерпретаційної практики текстів у процесі вивчення літератури у ЗВО та загальноосвітніх закладах середньої освіти. **Результат.** Множинність методології сучасного літературознавства дозволила сформулювати *алгоритм створення інтерпретаційної моделі* художнього тексту (що містить зв'язки з іншими видами мистецтва – кіно, музикою, живописом, театром тощо); *методику* роботи з текстом для виявлення кодів інтерпретації; *авторські інтерпретаційні моделі текстів* українських письменників. *Удосконалено методику аналізу художнього тексту з інтермедіальною складовою.*

Практична цінність результатів дослідження полягає у формуванні літературознавчих концепцій і підходів до аналізу художнього тексту з застосуванням методологічного плюралізму, з апелюванням до соціально-політичного контексту, з урахуванням стильової неоднорідності тексту. Науково-дослідна робота з упровадження літературознавчих концепцій і підходів до аналізу художнього тексту оптимізує тісну взаємодію спеціальних літературознавчих дисциплін, забезпечує включення наукових студій до метадискурсу гуманітарних і суспільних наук, позиціонуючи літературний текст як одиницю не лише художнього чи наукового простору, а й невід'ємної складової навчального й виховного процесу у закладах вищої освіти й загальноосвітніх закладах середньої освіти. Результати дослідження допоможуть викладачам і студентам зорієнтуватися серед різноманіття

інтерпретаційних методик ХХ ст., різноаспектно осмислити сучасні теорії гуманітаристики

9. Використання результатів у навчальному процесі (нові (оновлені) курси лекцій або їх розділи, практичні та лабораторні роботи, які створено (розроблено) на основі результатів НДР). Методики й інтерпретаційні моделі текстів українських письменників представлені на міжнародних та всеукраїнських наукових, науково-практичних конференціях (Київ, Львів, Запоріжжя, Маріуполь), активно застосовуються в оновленому лекційному курсі «Теоретичні та методологічні проблеми аналізу тексту» ОР магістр 035 Філологія, на практичних заняттях із курсу «Історія української літератури» ОР бакалавр 014 Середня освіта (Українська мова і література), у процесі написання магістерських робіт, кандидатських дисертацій магістрантами й аспірантками СумДПУ імені А.С. Макаренка. До каталогу вибіркових дисциплін СумДПУ для всіх спеціальностей ЗВО введено нові курси «Українська література початку ХХІ ст: проблематика, інтерпретаційні моделі», «Літературний текст у міжмистецькому діалозі», що сприятиме інтенсифікації й глобалізації розроблюваної літературознавчої проблематики, активізації інтегральних процесів у межах дисциплін гуманітарного циклу.

10. Основні висновки. Проведені дослідження з теми важливі для теорії тексту і передбачають інтеграцію всіх літературознавчих дисциплін, засвоєння поетикальної техніки, наукових здобутків з історії літератури, стилістичного аналізу, окремих аспектів у сфері опису, інтерпретації твору й психології творчості.

11. Звіт затверджено на засіданні кафедри української мови і літератури (протокол № _____, від «___» _____ 2020 року).

Керівник роботи

Горболіс Л. М.